

nem igen lehetett ott keresnivalójuk a képzőművészeti főiskolásoknak, különösen, ha azt is tudjuk, hogy főiskolájuk csak 1908-ban létesült. (elődjé volt az 1871-ben alapított Mintarajztanoda és Rajztanárképző, amely idők folytán az Orsz. M. Kir. Mintarajziskola és Rajztanárképző nevet kapta!) A könyv stílusa is gyakran pongyola. Így ismétellen helytelenül használja az uralni igét (9. és 36. l.). Kellemetlenül hatnak az ilyen kifejezések: Kihangsúlyozott (11., 21. l.) egyformásítás (12. l.) lett kodifikálva (12. l.) lett szabályozva (14. l.), el lett rendelve (26. l.) rendezmények lebonyolítása (18. l.).

Mindez azonban nem változtat azon a meggyőződésünkön, hogy Bély Miklós munkája a magyar testnevelési irodalom igazi értékei közé tartozik.
Mező Ferenc.

Wieder György: E. Kriek népi-politikai neveléstudománya. (Közlemények a szegedi Ferenc József-Tudományegyetem Pedagógiai Lélektani Intézetéből. 43. szám.) Budapest, 1940., 8-r., 87 lap.

A szerző általánosságban tájékoztatni akar ezzel a művel. »Ama világ-, élet- és értékszemléletet és ezen belül azt a neveléstudományi rendszert akarja körvonalalaiban és nem kimerítő részletességgel ismertetni, amely az új Németország szellemi arculatának kialakításához nem kis mértékben járult hozzá.« Céljának megfelelően ritkán foglal állást Kriek gondolataival szemben; csak a logikai hiányosságokra mutat rá. Így az olvasónak nem kell egyszerre két eszmei felépítést is figyelemmel kísérni, hanem háborítatlanul követheti a szerzőt egy érdekes nevelés- és politikai rendszerbe, amely tudomány egyúttal nagy neveléstudományi program is.

A germán fajiságot jellemző nagy tudás és akarat misztikus homállyal keveredik Kriek műveiben. Megtaláljuk bennük a totalitás és kollektívum metafizikai megalapozását és egyszersmind magunk előtt láthatjuk a filozófia helyére lépő új egyetemes tudomány, a »népi-politikai embertan« körvonalainak a kibontakozását. Külön érdekesség és tanulság Kriek tudomány- és főleg neveléstudományi szemlélete, amely »a szimbólumokkal dolgozó mítoszhoz hasonlóan a néporganizmus egész életét értelmező filozófia is.«

Tanulságos és eszméltető ez a tanulmány. Kriek nagy tudós és merész fantáziájú nevelő, de mindenelőtt német. Egyoldalúsága is ebből magyarázható. A német fajiság új eszméi kedvéért feláldozza a vallást és az egyént, de amit ezek helyett ad, kétes értékű és nincs arányban a vallásnak és egyénnek, mint másodrangúvá degradált értékeknek veszteségsúlyával. Nem tekintve azt, hogy speciálisan német univerzumában az emberiség többi népei számára nincs egy szemernyi hely sem, tehát mi magyarok is kiszorultunk belőle, a következtetéseit nem is meri végig vezetni. Pedig érdekes dologra jönne rá. Például azt állítja, hogy az egyént nem lehet kivenni a népi közösségből (»az egyén már a priori a kollektívum felől meghatározott«), még egy lépés eme tétel analógiájára és azt is ki kellene mondani, hogy amint az egyént nem lehet kivenni a népi kollektívumból,

úgy a népet sem az általános kollektívumból, stb. A rendszer legnagyobb hibája pedig az, hogy nem ad kielégítő tájékoztatást e német univerzum tulajdonképeni végcéljáról. Így tiszta fogalmak helyett csak sejtésekre szorulunk.

Bakonyi Ferenc.

Héjj Erzsébet — Lintnerné Fittler Vilma: (szerk.) A magyar gyermeknevelés könyve. Székesfehérvár, 1940., -r8., 310 lap.

Az 1940. év őszén jelent meg ez a komoly szakkönyv. Amint átlapoztam a könyvet, őszinte örömet éreztem, mert magyar lélekkel íródott. A magyar haza- és fajszeretet, a nemzeti öntudat szelleme hatja át.

A könyv hat részre tagozódik. Az *első rész* az óvoda feladatairól szól: *az óvásról és nevelésről*. Hangsúlyozza a test és lélek egyöntetű nevelését. A könyv e fejezetében megismertet az ideálisan berendezett óvodákkal és napközi otthonokkal. Közli továbbá Orosz Dezső dr. egyetemi tanár *A gyermek egészségtana* c. művét. Tartalma: A gyermek súly- és hossz-növekedése, a kisgyermek szellemi fejlődése; a járványos betegségek szimp-tómái, a járványos betegségek lefolyása, stb. A modern orvostudomány megbecsülhetetlen közkrét útmutatást adja. Édesanyák, nevelők, minél gyakrabban forgassák a könyv e lapjait!

Fábián Erzsébet tanárnő: *Az óvónő nevelő munkaköre* c. szemelvényében irányítást ad a lélek közvetlen nevelésére. A lélek három működési területének: az értelem, érzelem és akarat világának kialakítására ösztönzi a nevelőket.

A *második rész* címe: *Az óvodai foglalkoztatás előkészítése*. Az író rávilágít a céltudatosság, tervszerűség, a módszeres feldolgozás és technikai felkészültség fontosságára. Hangsúlyozza a koncentráció elvét. Különösen gondos szemléltető eszközök beszerzésére és a foglalkozások játékos feldolgozására buzdítja a nevelőket. Tájékoztat az óvoda-napköziotthon napi-rendjéről, az előkészület gyakorlati módjainól és eszközeiről. Közöl egy egész évi foglalkozási tervezetet szeptembertől—augusztusig. Nincs azonban feltüntetve, hogy a tervezet milyen korú gyermekcsoport részére készült. Szigorúan különbséget kell tennünk a különböző korú gyermekek között. A kisebb gyermek felfogóképesége és szellemi munkabírása kisebb vagy gyengébb, mint a nagyobbaké. Az anyagbeosztásban szereplő mesék, versek, dalos játékokról szeretnénk tudni, kik az írói és hol, melyik könyvben találhatók.

A *harmadik rész*: *Részletes útmutatás és gyakorlati anyag az óvodai foglalkoztatás egyes ágaihoz*. A gyermek valláserkölcsli nevelése céljából több szép fohászszerű imát közöl.

A *beszélgetések* fontosságára való tekintettel egész évi beszélgetési anyag vázlatát közli. Itt sincs feltüntetve, milyen korú gyermekek részére íródott. A beszélgetésekben figyelembe kell venni a fokozatosság elvét: könnyebbről tér a nehezebbre. Az ismeret- és szókincsgyarapítás játékosan történik. Beszélgetéseiből kicsendül az Isten-, haza- és szülői szeretet. Különös gondot fordít az egészségügyi vonatkozásokra. A verstanításhoz